

Ezt a küzdelmet feltétlenül erősíti az az együttérzés, mellyel találkozunk, melynek hangot adott Kuczka Péter utóbb említett írása is. Nem véletlen, hogy a Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Intézetében késedelem nélkül kitették a falújságra az írók üzenetét történészeinkhez:

„Kísérje harcukat szerencse, kövesse győzelem.”

A történészek helyes küzdelmének eredményességét is előse-

gíthetné egy olyan irodalmi társadalmi folyóirat, mely szellemi egységbe fogná az újért, az alkotó gondolatért síkra szálló írókat és a tudomány munkásait egyaránt.

Hogy az „ábránd” valósággá váljék, ahhoz a történészek is segítséget nyújthatnak. Rajtuk áll, hogy megtegyék!

Irodalmi Újság,
1956. június 16.

Lukácsy Sándor

A viták nyilvánosságáért!

Nagyon megörültem, amikor a *Századok* legújabb számát kinyitva, láttam, hogy terjedelmes beszámolót közöl a történészeknek a Petőfi Körben május 30-án és június 1-én rendezett vitájáról. Végre — gondoltam — olyan sok cikk, levél és felhördülés után, mely a Petőfi Kör vitáit bírálta, elítélte, lemennydörögte, megbélyegezte, kiátkozta, *anélkül, hogy róluk tartalmi ismertetést adott volna*, végre egy részletes beszámoló, amelyből meg lehet tudni, mi hangzott el tulajdonképpen e viták egyikén.

Örömöm azonban olyan mértékben csökkent, ahogy előrehaladtam a beszámoló olvasásában. Az ismertetés ugyanis nem sorjában közli az egyes felszólalásokat, ahogy azok a vitában egymás

után, egymásnak feelve, egymást cáfolva, vagy kiegészítve elhangzottak, hanem kiemel a vitából néhány szempontot, néhány visszatérő kérdést, s ezek köré csoportosítja, a felszólalások szétszabdalt gondolattöredékeit. Ezzel a módszerrel azt éri el, hogy az olvasó nem kap világos képet a vitáról, nem élheti át dinamikáját, nem érzékelheti eleven hullámmozását, alakulását, belső összefüggéseit, folyamatosságát, arányait, s ha meg akarja tudni, hogy végül is mit mondott, az ismertetés hathét helyéről kell összezsípetnie az elhangzott mondatokat s e szétzúrt mozaikdarabkákból fáradságosan összerakni — ha ez egyáltalán sikerülhet — azt, ami a vitában eredetileg szerves egész, lüktető elevenség volt. (Így például

Hársfalvi Péter felszólalása nyolc, *Zsigmond László* hét, *Hanák Péter*é hat, *Győrffy Sándor*é és *Mucsi Ferencé* öt szeletre aprózva, került bele a beszámolóba.) Ennek a helytelen módszernek eredménye az, hogy a vitának olyan fontos összetevői, további alakulására erősen ható tényezői, mint például *Kosáry Domokos* vagy *Siklós András* felszólalása, meglehetősen el-sikkadnak az ismertetésben, s az olvasó nem mérheti fel valódi jelentőségüket. Még súlyosabb hiba, hogy a tájékoztató nem emeli ki eléggé a vita egyik legfontosabb mozzanatát s egyben erényét, azt a megérdemelt bírálatot, melyben *Andics Erzsébet* szektás és dogmatikus felszólalása részesült.

Azt persze mérlegelni kell, hogy a *Századok* ismertetése még hónapokkal ezelőtt, zord időben készült. De ennek tudatában sem hallgathatjuk el, hogy a Petőfi Kör vitái, melyekre oly nagy figyelemmel tekintett és tekint az országos közvélemény, ma már nem

ilyen rosszul sikerült beszámolókat érdemelnek. Feltétlenül meg kell teremteni a módját annak, hogy a Petőfi Kör tanácskozásainak anyaga a maga eredeti mivoltában kerülhessen azok kezébe, akik nem vehetnek részt személyesen e vitákban. *Mindenképpen indokolt a Petőfi Körnek az a javaslata és igénye, hogy vitáiról rendszeresen megjelenő tájékoztató lapot adjon ki, a fontosabbakat pedig füzetekben vagy könyvekben is megjelentesse.* Ha a Petőfi Kör élhet ezzel a lehetőséggel, jótékony, gondolatébresztő hatása megsokszorozódik a szélesebb nyilvánosság pedig fokozott fölkészülésre és felelősségtudatra ösztönzi a felszólalókat és javaslattevőket. *Lapot tehát, a nyomtatott betű nyilvánosságát a Petőfi Körnek!* — ennyit a fiatal magyar értelmiség, mely alkotó kedvét, politikai öntudatát már nem egyszer bebizonyította, igazán megérdemel.

Irodalmi Újság,
1956. szeptember 29.

Hanák Péter — Pamlényi Ervin

A viták nyilvánosságáért!

E nyilvánosságért emelt szót Lukácsy Sándor a múlt heti *Irodalmi Újságban*, ahol jogos bírálattal illeti a *Századok* legutóbbi számában megjelent, a Petőfi Kör történész vitájáról szóló beszámolót. Úgy gondoljuk, Lukácsynak messzemenően igazat kell adni abban, hogy az ismertetés erősen tompított képet ad a vitáról, az olvasó nem élheti át a vita dinamikáját, nem érzékelheti eleven hullámozását, alakulását, belső összefüggéseit, folyamatosságát, arányait. . . S aki a történész front belső